

15.9.14

לכבוד
רס"ן הראל וינברג
סגן הפרקליט לעניינים מבצעיים
הפרקליטות הצבאית
בפקס : 03-7407847

שלום רב,

הנדון: פתיחה בחקירה בגין חשד להפרה חמורה של דיני לחימה במבצע "צוק איתן"

עקב מותם של ארבעה ילדים בחוף הדייגים בעזה ביום 16.7.14

סימוכין: מכתבינו מיום: 18.7.14

מכתבכם מיום: 10.9.14

הריני לאשר קבלת מכתבכם מיום 10.9.14 באשר לדרישתנו לפתיחה בחקירה עצמאית בעניין פגיעה ישירה והרג ארבעה ילדים בחוף הדייגים בעזה ביום 16.7.14 וכדלקמן:

1. בפתח הדברים נבקש להתייחס להליך יישום המלצות הועדה הציבורית בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימוס) יעקב טירקל (להלן: "ועדת טירקל") שלגביו התייחסת במכתבך שבנדון. בחלק ב' של דו"ח ועדת טירקל, שהתמקד, בעיקר, במנגנוני החקירה של הצבא, פורסמו 18 המלצות לשיפור אופן חקירת הפרות של דיני הלחימה בישראל. למרות שדעתנו היא שגם יישום מלא של ההמלצות לא יביא להיענות לכל חובותיה של ישראל לפי המשפט הבינלאומי ההומניטרי, עדיין, יישום כזה ישפר באופן ניכר את המצב עובר לפרסום הדו"ח. חלק ב' של הדו"ח פורסם בחודש פברואר 2013, אך עם זאת, נראה כי ההמלצות שניתנה בדו"ח טרם יושמו במלואן.

2. החובה לערוך חקירה כאשר קיים חשד לביצוע פשעי מלחמה הינה חובה מבוססת לפי הדין הבינלאומי. העקרון הוא כי על החקירה להיות חקירה אפקטיבית, היינו עליה להיות מקצועית, בלתי תלויה, נעדרת משוא פנים, אפקטיבית ויסודית, ומהירה ובעלת היבט של שקיפות בנוגע לביקורת ציבורית. על כן כל עוד החקירות שהנכם מבצעים אינן מקיימות את הסטנדרטים הבינלאומיים, ולכל הפחות הסטנדרטים שנקבעו בהמלצות ועדת טירקל, לא ניתן לקבוע כי החקירות הינן "אפקטיביות" וכדלקמן:

א. טרם נקבע משך זמן לחקירה. יש לקבוע פרק זמן מרבי בין ההחלטה לפתוח בחקירה לבין נקיטת הצעדים המשפטיים/המשמעותיים או סגירת התיק.

ב. טרם הוקמה מחלקה לעניינים מבצעיים בתוך מצ"ח. לפי ההמלצות יש למנות למחלקה הנ"ל שוטרים צבאיים עם הכשרות בכללי המשפט הבינלאומי ההומינטארי ועליהם להיות בקיאים בשפה הערבית על מנת לתקשר עם העדים, המתלוננים ושאר המעורבים בחקירה.

ג. בכל הנוגע לשקיפות הליכי החקירה. טרם החיל הפצ"ר את ההסדרים הקבועים בחוק זכויות נפגעי עבירה בדבר קבלת מידע על ההליך הפלילי, בשינויים המחויבים, על חקירות מצ"ח. בנוסף לכך, צריך שיהיה תיעוד בתיקי הפרקליטות הצבאית שיהווה בסיס מידע המאפשרת בדיקות וביקורות.

ד. בסוף, צריך להסדיר את העניין החשוב של "הכובע הכפול" של הפצ"ר, שמצד אחד נותן יעוץ משפטי לצבא בזמן הלחימה ומצד שני מחליט אם יש מקום להעמדה לדין של חיילים בגין הפרות של הדין הבינלאומי מה שפוגע בעיקרון של היעדר משוא פנים בחקירה "האפקטיבית". לפי המלצות ועדת טירקל, צריך להכפיף את הפצ"ר, מקצועית, ליועץ המשפטי לממשלה. הפצ"ר צריך להתמנות על ידי שר הביטחון על בסיס המלצותיה של ועדה מקצועית ציבורית וכן יש צורך להגביל את תקופת כהונתו לשש שנים בלי אופציה להארכה. בנוסף, ועל מנת, לעמוד בעיקרון של היעדר משוא פנים, יש צורך למינוי עצמאי של התצ"ר על ידי שר הביטחון לפי המלצתה של ועדת איתור בשונה מהמצב כיום, בו אין לתצ"ר שום מעמד מיוחד והינו ממונה ככל תובע צבאי.

3. לענייננו, באשר להתייחסותכם הספציפית למקרה הפגיעה ישירה והרג ארבעה ילדים בחוף הדייגים בעזה ביום 16.7.14 הריני משיבים לכם כדלקמן:

4. בניגוד למצויין במכתבכם, בדרישתנו הראשונה, לא ביקשנו פתיחה בחקירת מצ"ח, כי אם פתיחה בחקירה עצמאית העונה על דרישות המשפט הבינלאומי.

5. במכתבך צויין, כי צוות הבירור הונחה לסיים את עבודתו בתוך פרק זמן קצר. נבקש להודיע לנו מהו אותו פרק זמן שנקבע לסיום עבודת צוות הבירור לגבי הארוע דנן? ואם בכלל נקבע פרק זמן ספציפי כזה לפי המלצות דו"ח ועדת טירקל? כמו כן באיזה תאריך בוצעה החקירה?

6. במכתבך צויין, כי לצוות הבירור ניתנו סמכויות נרחבות על מנת לאפשר לצוות לקבל נתונים וחומרים מכלל הגורמים בצבא וכן לאסוף נתונים מגורמי חוץ לרבות מעדים ואזרחים. יחד עם זאת ציינת כי על כל החומר שהיה בפני הוועדה חל חסיון עפ"י החוק.

7. אנו מתנגדים להכללת כל החומר שהיה בפני הצוות בגדר חומר חסוי, כטענתך. החלת חסיון גורף על כלל החומר, לרבות על העדים, שמות העדים, פרטי העדים, סוג הראיות שהיה בפני הצוות, מנוגדת להמלצות ועדת טירקל אשר המליצה על חובת תיעוד ותשאול מתלוננים ועדים שאינם חיילים מבלי להחיל את החיסיון על תיעוד זה. כמו כן החלת חסיון גורף כאמור, פוגעת בזכות החוקתית להליך הוגן של הקורבנות המבקשים פתיחה בחקירה פלילית או לכל הפחות מבקשים להגיש ערעור על החלטתכם ו/או החלטת הפצ"ר.

8. יתר על כן הכללת כלל החומר שבפני הוועדה כחומר חסוי, מנוגד להמלצות דו"ח ועדת טירקל בדבר החלת חוק נפגעי זכויות עבירה גם על חקירות מעין אלו. פירוט החומר שהיה בפני צוות הביורור, לרבות פרטי העדים וסוג הראיות, הוא חלק עיקרי במימוש זכויות הקורבן עפ"י חוק זה.

9. על כן בהקשר לחומר הראיות, נבקש להודיע לנו האם הצוות נפגש עם עדים פלסטינים מרצועת עזה? אם כן, מה פרטיהם? עם כמה עדים? מה הקשר של העדים לאירוע דנן?

על כן נודה להתייחסותכם לאמור לעיל והעברת המידע הנדרש על ידינו בהקדם האפשרי. בכל מקרה נודה על עדכון לגבי תוצאות חקירת מצ"ח שהפצ"ר הורה על פתיחתה בהקשר לאירוע הנדון.

בכבוד רב,

נדים שחאדה, עו"ד